

Etyka zawodowa ratownika medycznego	
NAZWA PRZEDMIOTU	Etyka zawodowa ratownika medycznego
LICZBA PUNKTÓW ECTS	1
JĘZYK WYKŁADOWY	polski
PROWADZĄCY	dr Marek Majczyna
OSOBA ODPOWIEDZIALNA	dr Marek Majczyna
LICZBA GODZIN	
WYKŁADY	20
CELE PRZEDMIOTU	
CEL 1	Dostarczenie podstawowych informacji o najważniejszych pojęciach i zagadnieniach etyki zawodu ratownika medycznego. Poznanie natury dylematów etycznych i uwarunkowań ich rozstrzygnięcia w praktyce ratownika medycznego.
CEL 2	Formowanie postawy moralnej wobec pacjentów i współpracowników.
EFEKTY UCZENIA SIĘ ¹	
B.W.1	Zna i rozumie wybrane teorie i metody modelowania rzeczywistości z perspektywy socjologii mające zastosowanie w ratownictwie medycznym;
B.W.3	Zna i rozumie społeczny wymiar zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodziny, sieci relacji społecznych) oraz różnic społeczno-kulturowych na stan zdrowia człowieka;
B.W.4	Zna i rozumie rolę stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych;

Etyka zawodowa ratownika medycznego

B.W.5	Zna i rozumie formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc domową i w wybranych podmiotach oraz społeczne uwarunkowania różnych form przemocy;
B.W.6	Zna i rozumie postawy społeczne wobec znaczenia zdrowia, choroby, niepełnosprawności i starości, konsekwencje społeczne choroby i niepełnosprawności oraz bariery społeczno-kulturowe, a także koncepcję jakości życia uwarunkowanej stanem zdrowia;
B.W.7	Zna i rozumie znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentem oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem;
B.W.10	Zna i rozumie społeczną rolę ratownika medycznego;
B.W.12	Zna i rozumie pojęcia oraz zasady funkcjonowania rodziny, grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu oraz pojęcie humanizmu w opiece zdrowotnej;
B.W.17	Zna i rozumie podstawowe pojęcia, teorie i zasady etyczne służące jako ogólne ramy właściwego interpretowania i analizowania zagadnień moralno-medycznych;
B.W.21	Zna i rozumie przedmiot etyki ogólnej i zawodowej;
B.W.22	Zna i rozumie istotę podejmowania decyzji etycznych i zasady rozwiązywania dylematów moralnych w pracy ratownika medycznego;
B.W.23	Zna i rozumie priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu;
B.W.24	Zna i rozumie znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy zespołu;
B.W.25	Zna i rozumie proces podejmowania decyzji w zespole;
B.W.26	Zna i rozumie metody samooceny pracy zespołu;
B.W.37	Zna i rozumie techniki redukcji lęku i sposoby relaksacji, mechanizmy powstawania i objawy zespołu wypalenia zawodowego oraz metody zapobiegania powstaniu tego zespołu;
B.W.38	Zna i rozumie aspekty prawne, organizacyjne, etyczne i społeczne przeszczepiania tkanek, komórek i narządów;
B.U4	Potrafi udzielać informacji o podstawowych zabiegach i czynnościach dotyczących pacjenta oraz informacji na temat jego stanu zdrowia;
B.U5	Potrafi przestrzegać zasad etyki podczas wykonywania czynności zawodowych;
B.U6	Potrafi przestrzegać praw pacjenta;
B.U13	Potrafi zapobiegać zespołowi stresu pourazowego po traumatycznych wydarzeniach, w tym przeprowadzić podsumowanie zdarzenia traumatycznego (debriefing) w zespole;
B.U14.	Potrafi radzić sobie ze stresem podczas czynności związanych z wykonywaniem zawodu ratownika medycznego;
B.U15	Potrafi ocenić funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, konflikt, frustracja);

Etyka zawodowa ratownika medycznego

B.U19	Potrafi wykonywać czynności zawodowe z poszanowaniem zasad ochrony środowiska;
K.S1	Jest gotów do aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem;
K.S3	Jest gotów do wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw i potrzeb;
K.S4	Jest gotów do organizowania pracy własnej i współpracy w zespole, w tym z osobami wykonującymi inne zawody medyczne, oraz w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;
K.S5	Jest gotów do dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
K.S6	Jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem;
K.S7	Jest gotów do przestrzegania praw pacjenta i zasad humanizmu

WYMAGANIA WSTĘPNE²

Brak

TREŚCI PROGRAMOWE	SZCZEGÓŁOWY OPIS BLOKÓW TEMATYCZNYCH	Efekty uczenia się
WYKŁAD 1	Etyka jako dyscyplina naukowa. Etyka i jej związki z antropologią i aksjologią. Antropologia filozoficzna i antropologia psychologiczna (relacje interpersonalne: dialog, spotkanie, dramat). Etyka zawodowa; sztuka bycia i życia; role osobiste, społeczne, zawodowe; pozycja i prestiż; ideał osobowy (samorealizacja i spełnienie w pracy zawodowej).	B.W.1 B.W.3 B.W.7 K.S3
WYKŁAD 2	Horyzont aksjologiczny – człowiek w świecie wartości. Koncepcje etyczne (przedrozumienie etyczne, intuicja etyczna). Teorie etyczne (nurty). Metody etyczne. Sądy etyczne. Etyka jako „ćwiczenia duchowe” (Hadot) i jako możliwa postać terapii.	B.W.17 B.W.22 B.U4 B.U19 K.S6
WYKŁAD 3	Etyka niezależna. Autonomia człowieka. Kulturowe oczywistości serca. Sumienie: między wolnością osobistą a zobowiązaniem profesjonalnym. Odpowiedzialność. Wybory i decyzje etyczne. Warunki i sytuacje.	B.W.6 B.W.12 B.U4 B.U5 K.S1 K.S6 K.S7

Etyka zawodowa ratownika medycznego

WYKŁAD 4	<p>Etyka zawodowa w ujęciu kodeksowym i pozakodeksowym. Wprowadzenie do kodeksu etyki ratownika medycznego. W kierunku integracji wzorca rozwoju ideału osobowego i wymogów etyki zawodowej:</p> <p>Poszanowanie autonomii – uznanie prawa pacjenta do samostanowienia, świadoma zgoda, mówienie prawdy i poufność.</p> <p>Nieszkodzenie – obowiązek niepowodowania szkody, powstrzymanie się od działań szkodliwych.</p> <p>Dobroczynność – obowiązek działania dla dobra pacjenta, maksymalizacja korzyści zdrowotnych.</p> <p>Sprawiedliwość – sprawiedliwy podział zasobów medycznych, równy dostęp do opieki.</p>	<p>B.W.10 B.W.21 B.W.23 B.W.24 B.W.25 B.U4 B.U5 K.S4 K.S7</p>
WYKŁAD 5	<p>Wyzwania współczesnej medycyny; dylemat (o sytuacjach bez wyjścia w etyce), konflikt wartości (trudne wybory). Etyka sytuacyjna w ratownictwie medycznym.</p>	<p>B.W.22 B.W.38 K.S6 K.S7</p>
WYKŁAD 6	<p>Śmierć i jej wymiary w ratownictwie medycznym (pnia mózgu, organizmu, jednostki). Rozstrzyganie konfliktów etycznych i rozwiązywanie podstawowych problemów natury moralnej pojawiających się najczęściej w wykonywaniu trudnych ról zawodowych. Główne zasady i normy etyczne – ich obowiązywalność i ich praktyczne stosowanie w sytuacjach specyficznych przy uwzględnieniu wysokiej odpowiedzialności zawodowej ratownika medycznego.</p>	<p>B.W.22 B.W.38 B.U5 B.U6 B.U15 K.S1 K.S7</p>
WYKŁAD 7	<p>Ból i cierpienie jako wyzwania dla ratownika medycznego. Czy cierpienie ma sens? Analiza kontekstu i uzasadnienia (tzw. problem teodycei).</p>	<p>B.W.22 B.W.37 K.S1</p>
WYKŁAD 8	<p>Czynniki obciążające ratownika medycznego. Następstwa pracy zawodowej ratownika medycznego w jego życiu osobistym; radzenie sobie ze stresem i zagrożeniem. Odpowiedzialność za siebie i profesjonalizm w pracy.</p>	<p>B.W.4 B.W.5 B.W.24 B.W.37 B.U13 B.U14 K.S4</p>
WYKŁAD 9	<p>Etyka między „umiłowaniem mądrości” i „mądrością życiową”. W kierunku sensu, odpowiedzialności, zobowiązania własnego życia.</p>	<p>B.W.25 B.W.26 K.S5</p>
WYKŁAD 10	<p>Ogólna refleksja nad rozumieniem wymiaru życia człowieka, jakim jest bycie między losem i wyborem. Pluralizm idei, koncepcji i ujęć etycznych: szansa czy zagrożenie dla funkcjonowania człowieka.</p>	<p>B.W.17 K.S3 K.S4</p>

METODY DYDAKTYCZNE³

M1	Wykład
M2	Prezentacja multimedialna
M3	Analiza przypadku
M4	Dyskusja

NAKŁAD PRACY STUDENTA⁴

Etyka zawodowa ratownika medycznego

GODZINY KONTAKTOWE Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM	20
GODZINY BEZ UDZIAŁU NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO	5
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU	25

REGULAMIN ZAJĘĆ I WARUNKI ZALICZENIA

Wypełnia Wykładowca

METODY OCENY POSTĘPU STUDENTÓW

W ZAKRESIE WIEDZY⁵	Egzamin pisemny – test wiedzy (25 pytań, jednokrotnego wyboru)
W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI⁶	Aktywność na zajęciach – udział i merytoryczne uwagi we fragmentach dyskusji i analizie przypadków
W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH⁷	Aktywność na zajęciach – obserwacja zachowania wobec innych Osób studiujących
SPRAWDZIANY KSZTAŁTUJĄCE⁸	
SPRAWDZIANY PODSUMOWUJĄCE⁹ (I i II termin)	

KRYTERIA EGZAMINU/ ZALICZENIA Z OCENĄ

NA OCENĘ 2,0	<p>Student nie opanował niezbędnego minimum podstawowych wiadomości i umiejętności określonych programem kształcenia dla przedmiotu, nie potrafi rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności, popełnia rażące błędy terminologiczne, a styl jego wypowiedzi jest nieporadny.</p> <p>Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: 50% i mniej niż 50%</p>
NA OCENĘ 3,0	<p>Student opanował podstawowe wiadomości i umiejętności określone programem kształcenia dla przedmiotu, rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności, popełnia niewielkie błędy terminologiczne, a wiadomości przekazuje językiem zbliżonym do potocznego</p> <p>Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 51%</p>

Etyka zawodowa ratownika medycznego

NA OCENĘ 3,5	<p>Student osiągnął efekty uczenia się powyżej wymagań dla oceny dostatecznej, ale niewystarczające dla oceny dobrej.</p> <p>Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 66%</p>
NA OCENĘ 4,0	<p>Student opanował większość wiadomości i umiejętności określonych programem kształcenia dla przedmiotu, rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne, ujmuje w terminach naukowych i zawodowych podstawowe pojęcia i prawa.</p> <p>Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 71%</p>
NA OCENĘ 4,5	<p>Student osiągnął efekty uczenia się powyżej wymagań dla oceny dobrej, ale niewystarczające dla oceny bardzo dobrej.</p> <p>Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 86%</p>
NA OCENĘ 5,0	<p>Student opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności określony w programie kształcenia dla przedmiotu, samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, potrafi wykorzystać wiedzę w nowych sytuacjach problemowych, poprawnie posługuje się terminologią naukową oraz zawodową.</p> <p>Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 91%</p>
NA OCENĘ 6,0	<p>Student osiągnął efekty uczenia ilościowo lub jakościowo wykraczające poza zakres przewidziany programem kształcenia dla przedmiotu, w szczególności: posiada wiedzę znacznie przekraczającą zakres określony programem kształcenia dla przedmiotu, samodzielnie określa i rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, potrafi wykorzystać wiedzę w nowych sytuacjach problemowych, poprawnie i swobodnie posługuje się terminologią naukową oraz zawodową</p> <p>Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: 100% oraz dodatkowe osiągnięcia wykraczające ilościowo lub jakościowo poza te przewidziane na ocenę bardzo dobrą</p>

LITERATURA OBOWIĄZKOWA

Kodeks Etyki Zawodowej Ratownika Medycznego KIRM-NKZRM-P-02, wersja 2.0, 6 czerwca 2025 r.
 Hołówka, J. (2001). *Etyka w działaniu*. Prószyński i S-ka. [rozdz. 1-3].
 Łuków, P., Pasierski, T. (2014). *Etyka medyczna z elementami filozofii*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
 Beauchamp, T.L., Childres, J.F. (1996). *Zasady etyki medycznej*. Wydawnictwo Książka i Wiedza. [wybrane fragmenty].
 Szewczyk, K. (2009). *Bioetyka. Medycyna na granicach życia*. Wydawnictwo Naukowe PWN. [wybrane fragmenty].
 Lazari-Pawłowska, I. (1992). Kręgi ludzkiej wspólnoty. W: I. Lazari-Pawłowska, *Etyka. Pisma wybrane* (s. 15-31). Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

Etyka zawodowa ratownika medycznego

- Nawrocka, A. (2008). *Etos w zawodach medycznych*. Wydawnictwo WAM. [rozdz. 1].
- Tischner, J. (1978/1982). Sztuka etyki. W: J. Tischner, *Myślenie według wartości* (s. 363-373). Kraków: Społeczny Instytut Wydawniczy Znak.
- Filek, J. (2014). *Etyka. Reinterpretacja*. TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów.
- Jaśtał, J. (red.) (2004). *Etyka i charakter*. Wydawnictwo Aureus. (tłum. J. Jaśtał).
- Uliński, M. (2012). *Etyka troski i jej pogranicza*. Wydawnictwo Aureus.
- Skarga, B. (1991). O wierności. W: *Zawierzyć człowiekowi* (s. 19-32). Wydawnictwo Znak.
- Węgrzecki, A. (2005). O wierności. W: A. Gałdowa (red.), *Psychologiczne i egzystencjalne problemy człowieka dorosłego* (s. 57-65). Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Chyrowicz, B. (2008). *O sytuacjach bez wyjścia w etyce*. Wydawnictwo Znak.

-
- ¹ **Odnosić Efektów uczenia się: są one przepisane dosłownie jak w standardach- NALEŻY Efekty Uczenia się modyfikować w niewielkim zakresie odnosząc do specjalności realizowanego przedmiotu** Ważne jest, aby treści zajęć korespondowały z zacytowanymi efekty uczenia się.
- ² **W warunkach wstępnych** proszę nie wymieniać konieczności zaliczenia określonych przedmiotów, tylko uprzednio osiągnięte efekty uczenia, które są oczekiwane. (student zna anatomię, potrafi rozpoznać problemy zdrowotne pacjenta a nie student zdał egzamin np. z Anatomii, Podstaw Pielęgniarstwa).
- ³ **Wpisać metody dydaktyczne** np. Wykład, Konwersatorium, Seminarium, Dyskusja, Ćwiczenie laboratoryjne, Metoda problemowa, Prezentacja multimedialna, Rozwiązywanie zadań, Metody e-learningowe, Analiza przypadku, Burza mózgów, Pokaz, Nauczanie przy łóżku chorego, Zajęcia praktyczne, Ćwiczenia w warunkach symulowanych, Wirtualny pacjent, Symulowany Pacjent, Ćwiczenia komputerowe, Samokształcenie.
- ⁴ Przy **Nakładzie pracy** studenta należy zwrócić uwagę na to, aby łączna liczba godzin (z Nauczycielem i bez) odpowiadała liczbie punktów ECTS, przy założeniu, że 1 punkt ECTS = 25-30 godzin.
- ⁵ Metody weryfikacji efektów uczeni się/Sprawdziany **w zakresie wiedzy; egzaminy/sprawdziany ustne i pisemne.** **Formy egzaminów pisemnych to: esej, raport, krótkie ustrukturyzowane pytania,** test wielokrotnego wyboru, sprawdzian pisemny złożony z pytań otwartych (ilu), test wielokrotnej odpowiedzi, test wyboru TAK/NIE lub dopasowania odpowiedzi, projekt pisemny.
- ⁶ Metody weryfikacji efektów uczeni się/sprawdziany **w zakresie umiejętności** to: demonstracja umiejętności (egzamin praktyczny, zaliczenie w formie Mini-OSCE, opisy przypadków (ustalenie i prezentowanie planu specjalistycznej opieki pielęgniarskiej), aktywność na zajęciach (ocena zrozumienia zagadnień ocena umiejętności analizy i syntezy rozwiązywania problemów), dzienniczek umiejętności.
- ⁷ Metody weryfikacji efektów uczeni się/Możliwa ocena **kompetencji społecznych** to: aktywność na zajęciach, obserwacja zachowania wobec pacjentów, kolegów, ocena pracy w grupie.
- ^{5,6,7} **Oczywiście nie wszystkie te sposoby muszą być zastosowane na każdym kursie.**
- ⁸ Sprawdziany kształtujące np. kolokwia, prace śródsesemtralne (prezentacje multimedialne, projekty, standardy, procedury, rekomendacje do praktyki pielęgniarskiej).
- ⁹ Sprawdziany podsumowujące np. egzamin, zaliczenie końcowe. Uwzględnić sposób oceny w drugim terminie oraz warunki do zaliczenia (dopuszczenie do zaliczenia/egzaminu).